Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 20 december 2022
Registratiekenmerk : 202263304
Gemeentebladnr. : 2022/118
Afdeling opsteller : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller : Patricia Rompen
Bereikbaar onder : patricia.rompen@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Jaimy Dijk, van
Raadsvergadering d.d. : 7 februari 2023
Uiterlijke datum : Uiterste datum 7 februari 2023
Motivatie datum: In regionaal verband is afgesproken om het afstemmingskader vast te stellen in de eerste raadsvergadering van 2023

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Vaststelling Regionaal Afstemmingskader Gemeentelijke Omgevingsvisies Parkstad als regionale bouwsteen voor de Omgevingsvisie van de gemeente Brunssum.

2. **Uitgangssituatie**

a. Aanleiding

Op 1 juli 2023 treedt naar verwachting, na meerdere keren te zijn uitgesteld, de Omgevingswet in werking (zie 'Voortgangsbrief Omgevingswet oktober 2022' aan de Eerste Kamer d.d. 14 oktober 2022). Met de komst van de Omgevingswet worden gemeenten verplicht om één gebiedsdekkende gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI) op te stellen. Ondanks het uitstel, wordt er nog steeds van uitgegaan dat de GOVI voor 1 januari 2025 gereed moet zijn. De inhoud uit sectorale of regionale structuurvisies, zoals we die nu kennen onder de Wet ruimtelijke ordening, dient onder de Omgevingswet te worden opgenomen in de GOVI's of in sectorale of regionale programma's. Een gemeente kan dus niet meerdere omgevingsvisies tegelijkertijd hebben, maar kan er wel voor kiezen om één omgevingsvisie en meerdere programma's vast te stellen.

De raad heeft op 21 december 2021 het 'Ambitiedocument invoering Omgevingswet' vastgesteld. Daarin is onder meer opgenomen dat in de regio Parkstad gewerkt zal worden met een Regionaal Afstemmingskader en dat de gemeentelijke omgevingsvisie daarop zal aansluiten.

Middels dit raadsvoorstel ligt het regionaal afstemmingskader ter besluitvorming aan uw raad voor. Hetzelfde ontwerpbesluit ligt in de periode januari/februari ook aan de andere gemeenteraden van de Parkstadgemeenten voor. Gevraagd wordt om in te stemmen met het document als bouwsteen voor de eigen gemeentelijke omgevingsvisie.

b. Huidige situatie/probleemstelling

In de gemeente Brunssum zijn meerdere sectorale en regionale structuurvisies van kracht. Op het schaalniveau van Parkstad gaat het om de Intergemeentelijke Structuurvisie Parkstad Limburg uit 2009. Dit regionaal afstemmingskader is de inhoudelijke opvolger van deze intergemeentelijke structuurvisie. Op het schaalniveau van Zuid-Limburg gaat het om de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL) en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL). De SVWZL en de SVREZL krijgen volgens het overgangsrecht bij inwerkingtreding van de Omgevingswet de status van een gebiedsgericht onverplicht programma (zie https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie-gemeente/bestaand-gemeentelijk-beleid-omgevingswet).

In dit regionaal afstemmingskader is daarnaast expliciet benoemd dat de inhoud van deze structuurvisies bij de vaststelling van dit regionaal afstemmingskader niet ter discussie staat.

Het is niet mogelijk om zowel een gemeentelijke als een regionale omgevingsvisie op te stellen. Daarom heeft de toenmalige bestuurscommissie Ruimte in september 2018 besloten om op Parkstadniveau een regionaal afstemmingskader voor de gemeentelijke omgevingsvisies op te stellen. De inhoud van dit regionaal afstemmingskader wordt vervolgens als bouwsteen verwerkt in de omgevingsvisie van de gemeente Brunssum.

3. Gewenste situatie

a. Wat willen we bereiken?

Het regionaal afstemmingskader is een dynamisch document. De nu voorliggende '1.0-versie' is de eerste versie die ter besluitvorming aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Het stuk heeft in tegenstelling tot de gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI) geen juridische status onder de Omgevingswet, maar bindt de gemeenten wel onderling ten aanzien van de regionale kwaliteiten, opgaven en ambities die in iedere GOVI worden meegenomen. Ook committeren de gemeenteraden zich hiermee aan een gezamenlijk proces om de GOVI's voor wat betreft de regionale aspecten onderling af te stemmen (zie hoofdstuk 5 in het Regionaal Afstemmingskader).

b. Kaders

1. Eerdere besluitvorming:
   De raad heeft op 21 december 2021 het 'Ambitiedocument invoering Omgevingswet' vastgesteld. Daarin is onder meer opgenomen dat in de regio Parkstad gewerkt zal worden met een Regionaal Afstemmingskader en dat de gemeentelijke omgevingsvisie daarop zal aansluiten.

   De Bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit van de stadsregio is op 28 september 2022 akkoord gegaan met het document en heeft besloten dit ter besluitvorming aan de gemeenteraden van alle Parkstadgemeenten voor te leggen.

2. Traject tot dusverre:
   De afgelopen jaren heeft in nauwe samenwerking tussen gemeenten en Stadsregio Parkstad Limburg de voorbereiding voor dit regionaal afstemmingskader plaatsgevonden. Uw gemeenteraad is tussentijds geïnformeerd en geconsulteerd via een raadsinformatieavond d.d. 5 oktober 2021.
   Op 10 oktober 2022 heeft een regionale raadsinformatieavond plaatsgevonden waarin u bent geïnformeerd over de inhoud en het verdere proces. Deze raadsinformatieavond is terug te kijken via het YouTube-kanaal van de Stadsregio: https://youtu.be/ISlaualqrbA.

3. Rollen en bevoegdheden:
   De raad is verantwoordelijk voor de vaststelling van de gemeentelijke visie omgevingsrecht

4. Algemene beleidskaders:
   De inhoud van het regionaal afstemmingskader wordt als bouwsteen verwerkt in de omgevingsvisie van de gemeente Brunssum.

5. Past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?
   Ja, het afstemmingskader is opgesteld als bouwsteen voor de nog op te stellen omgevingsvisie. Deze dient onder de Omgevingswet verplicht opgesteld te worden.

6. Financiële gevolgen
   Het kader is in regionaal verband opgesteld. De kosten voor het opstellen van het afstemmingskader zijn reeds gedekt. De kosten zijn betaald uit het werkbudget van de bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit.

c. Argumenten en overwegingen

Inhoudelijke toelichting

Inventarisatie

De inhoud van het regionaal afstemmingskader is tot stand gekomen na een uitvoerige thematische inventarisatie van de hieronder genoemde thema's en waarbij per thema de hieronder genoemde aspecten in beeld zijn gebracht:

Thema's		Aspecten
Landschap en identiteit		Kwaliteiten
Bodem en water		Trends en ontwikkelingen
Landbouw		Opgaven
Cultuurhistorie en archeologie		Conflicten en aandachtspunten
Wonen en leefbaarheid		Bestaand strategisch beleid
Mobiliteit		Ontbrekende onderwerpen
Economie		Ontwikkelingen in Zuid-Limburg / grensgebied
Vrijetijdseconomie/toerisme		
Energietransitie		
Grensoverschrijdende samenwerking		
Gezondheid en sociaaleconomische structuur		
Klimaat		
Circulaire economie		

Voor zover mogelijk zijn de aspecten ook op kaart geduid. De inventarisatie is op aanvraag beschikbaar bij de Stadsregio.

Na de thematische inventarisatie is de thematische/sectorale opbouw zoveel mogelijk verlaten en is het document vanuit een integraal perspectief opgebouwd. Het benoemt in achtereenvolgende hoofdstukken de regionale kwaliteiten, opgaven en het toekomstperspectief richting 2040.

Kwaliteiten

Het regionaal afstemmingskader onderscheidt vijf overkoepelende kwaliteiten voor de regio Parkstad, welke in hoofdstuk 2 uitgebreid worden toegelicht:

1. Uniek grensoverschrijdend landschap
2. Plek voor iedereen
3. Geschiedenis rijk in variatie
4. Uitersten en contrasten
5. Euregionale agglomeratie

Opgaven

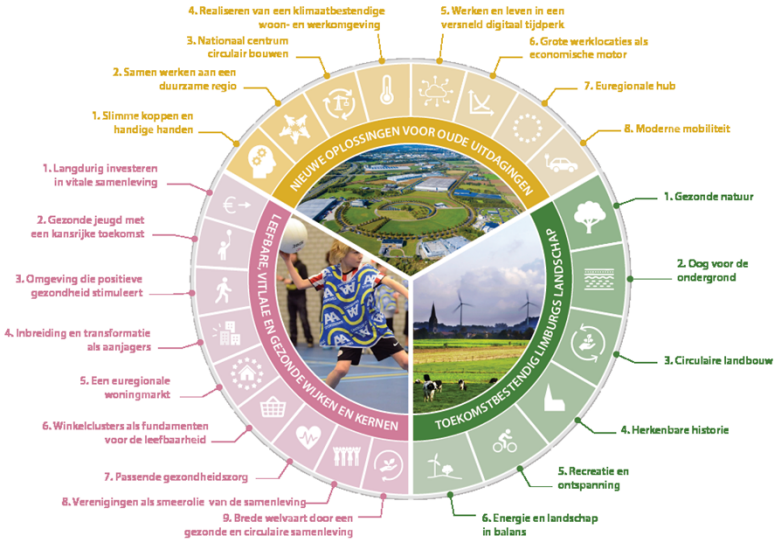
Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de regionale ruimtelijke opgaven.

Toekomstperspectief en ambities

Het toekomstperspectief luidt “Een grenzeloze regio” en bestaat uit drie onderliggende deelperspectieven, die gerelateerd zijn aan het ‘people, planet, profit’ principe:

1. (People): Leefbare, vitale en gezonde wijken en kernen
2. (Planet): Toekomstbestendig Limburgs landschap
3. (Profit): Nieuwe oplossingen voor oude uitdagingen.

De deelperspectieven bestaan ieder uit een set van ambities. Deze worden uitvoerig beschreven in hoofdstuk 4. Schematisch zijn de deelperspectieven en ambities als volgt weergegeven:

Het regionaal afstemmingskader is een verzameling van de genoemde ambities, maar er worden in dit stadium nog geen keuzes of afwegingen gemaakt tussen de verschillende ambities. Dat kan aan de hand van bovenstaand model wel voor afzonderlijke gemeenten of deelgebieden. Die slag wordt gemaakt in de volgende versie van het afstemmingskader.

Argumenten

1. Het afstemmingskader is gebaseerd op vigerend beleid en afspraken

Het Regionaal Afstemmingskader vormt geen nieuw beleid. In het voorliggende document omschrijft de regio, t.a.v. de leefomgeving, haar kernkwaliteiten, opgaven en toekomstperspectief inclusief ambities. Dit zijn geen nieuwe uitgangspunten maar continuering van bestaand beleid en uitgangspunten. Zo bouwt het document voort op de Intergemeentelijke Structuurvisie Parkstad 2030 en zijn o.a. de Strategische Agenda van de Stadsregio, de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg als basis gebruikt voor de inventarisatie van onderwerpen die in het afstemmingskader opgenomen moeten worden.

2. Het afstemmingskader zorgt voor een eenduidige basis

Zoals eerder aangegeven stelt iedere gemeente één gemeentelijke omgevingsvisie op. Door nu commitment uit te spreken voor dit Regionaal Afstemmingskader gaan alle gemeenten uit van dezelfde regionale basis, bij de doorvertaling naar de gemeentelijke omgevingsvisie. Bovendien bevordert het de samenwerking bij het opstellen van de omgevingsvisies en ander instrumentarium onder de Omgevingswet. Het regionaal afstemmingskader gaat uit van de reeds vastgestelde governance binnen Parkstad, zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling.

3. De fysieke leefomgeving eindigt niet bij de gemeentegrens

Op vele schaalniveaus wordt gewerkt aan ruimtelijke visies en plannen. Het is onmogelijk om vanuit iedere gemeente in alle trajecten afzonderlijk te participeren. Vanuit de stadsregio Parkstad wordt daarom in vrijwel al deze bovenregionale trajecten in meer of mindere mate geparticipeerd. Het regionaal afstemmingskader helpt bij de positionering van de regio en gemeenten in deze trajecten, bij de vertaling van de bovenregionale schaal naar gemeentelijke omgevingsvisies en andersom. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wettelijke vereisten uit de Omgevingswet:

De Omgevingswet zegt dat een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken of bevoegdheden rekening houdt met de taken van andere bestuursorganen. En zo nodig met andere bestuursorganen afstemt. De omgevingsvisie is 'zelfbindend' voor de bestuurslaag die het heeft opgesteld. Zelfbindend betekent dat het opgestelde document (de omgevingsvisie) alleen verplichtingen schept voor degene die het document heeft gemaakt. De omgevingsvisies van het Rijk en van de provincies werken dus niet rechtstreeks door in de omgevingsvisie van de gemeente.
De Omgevingswet kent wel het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel. De gemeenteraad of Provinciale Staten moeten in hun omgevingsvisie laten zien dat zij de omgevingsvisies van andere relevante bestuursorganen hebben betrokken bij het opstellen van hun eigen visies (artikelen 2.2 en 3.3 Omgevingswet). De wet doet geen uitspraken over wat dat precies is, 'hebben betrokken'. Verondersteld mag worden dat de minimale eis is dat het bestuursorgaan naar de andere omgevingsvisies heeft gekeken. En dat het er zo mogelijk wat mee doet in de eigen omgevingsvisie.
Bron: IPLO https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie/wisselwerking-tussen/

d. Opties en keuze

<u>Vervolg</u>

In het afstemmingskader is een hoofdstuk ‘Routekaart’ opgenomen waarin staat beschreven op welke wijze de komende periode wordt samengewerkt bij het opstellen van de gemeentelijke omgevingsvisies, het daarin door vertalen van het regionaal afstemmingskader en het actualiseren van het regionaal afstemmingskader.

Voor het regionaal afstemmingskader wordt een structurele actualisatiecyclus aangehouden van tenminste eens in de vier jaar. Bij vaststelling in Q1 2023 betekent dit dat uiterlijk in Q1 2027 een geactualiseerd stuk aan de raden wordt voorgelegd. Daarbij moet opgemerkt worden, dat in 2023 en 2024 op (boven)regionaal en gemeentelijk schaalniveau diverse ruimtelijke trajecten worden doorlopen en afgerond. Denk aan een actualisatie van de NOVI, het Ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied Zuid-Limburg, de ‘ruimtelijke puzzel’ in het kader van de NOVEX, het traject “Zuid-Limburg in Euregionale Context” en niet op de laatste plaats de gemeentelijke omgevingsvisietrajecten. Die laatstgenoemde trajecten kennen ieder hun eigen dynamiek en tempo, waarbij we ervan uitgaan dat deze wel allemaal voor 1 januari 2025 afgerond moeten zijn. Daarom zullen wij per januari 2025 al kijken of de uitkomsten uit deze trajecten aanleiding geven tot een eerdere actualisatie van het regionaal afstemmingskader.

<u>Communicatie</u>

Het afstemmingskader wordt via de reguliere kanalen gepubliceerd. Tevens vindt publicatie plaats via de kanalen van Stadsregio Parkstad Limburg en wordt het kader na besluitvorming door alle gemeenteraden middels een persbericht van de Stadsregio onder de aandacht gebracht.

Bijlagen

- Regionaal Afstemmingskader Gemeentelijke Omgevingsvisies Parkstad

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/118
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 202263304

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/118;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 december 2022, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:
Het Regionaal Afstemmingskader Gemeentelijke Omgevingsvisies Parkstad vast te stellen als regionale bouwsteen voor de Omgevingsvisie van de gemeente Brunssum.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 7 februari 2023.

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier